

Олійник Вадим Миколайович,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»;
науковий керівник:
Федина Віта Віталіївна,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування;
Національна академія статистики, обліку та аудиту

РОЛЬ ТА СУТНІСТЬ ВІЙСЬКОВИХ ОБЛІГАЦІЙ

Через повномасштабне вторгнення росії на територію нашої держави виникла потреба у пошуку додаткових джерел наповнення державного бюджету з метою безперебійного забезпечення потреб Збройних Сил України, протистояння агресору та підтримки економіки. Одним із способів акумулювання фінансових ресурсів став випуск військових облігацій, які виступають своєрідним видом облігацій внутрішньої державної позики. Військові облігації – це інвестиційний інструмент підтримки державного бюджету, доступний для юридичних, фізичних осіб та нерезидентів.

Основне цільове призначення випуску військових облігацій – підтримка економіки держави та збройних сил під час війни або військових дій. Тому держава створює умови для того, щоб придбати військові облігації могла якомога більша кількість громадян [1]. Придбання військових облігацій цілком доречно розглядати як заміну банківському депозиту. Депозити та облігації мають рівний ступінь захисту з боку держави під час війни [2].

За даними Міністерства фінансів, найбільшим джерелом фінансування державного бюджету в період війни став викуп військових облігацій уряду Національним банком за рахунок емісії гривні. Другим - гранти від уряду США. Третім за обсягом джерелом надходжень стали розміщення облігацій внутрішньої державної позики, в тому числі військових облігації, а на четвертому місці - допомога від ЄС.

Найбільшу частину військових облігацій в 2022р. викупив НБУ. Купівля Національним банком військових облігацій проводилась через укладання договору між НБУ та Міністерством фінансів. Для надання можливості викупу НБУ військових облігацій Верховна Рада України внесла відповідні зміни до законодавства. Так, на період дії воєнного стану призупинено дію статті 54 Закону України про «Національний банк України», яка забороняла надання Національним банком України кредитів державі.

На сьогодні розміщені такі види військових облігації (Табл.1):

Види військових облігацій

ISIN код військових облігацій	Термін до погашення	Дата погашення	Остання дата розміщення	Ставка
Гривня				
UA400022260	9 місяців	27.09.2023	28.02.2023	15%
UA4000225908	1,5 роки	25.10.2023	28.06.2022	11,5%
UA400022450	1 рік	13.03.2024	30.05.2023	18,27%
UA4000227763	10 місяців	01.05.2024	11.07.2023	18,00%
UA4000226286	1 рік	26.06.2024	04.07.2023	18,00%
UA4000227656	1,5 років	15.01.2025	29.08.2023	18,35%
UA4000228449	1,8 років	18.06.2025	26.09.2023	18,34%
Долар США				
UA4000227474	6 місяців	26.10.2023	09.05.2023	4,75%
UA4000227003	8 місяців	28.12.2023	25.04.2023	4,80%
UA4000227409	1 місяців	21.03.2021	30.05.2023	4,85%
UA4000227847	1 рік	20.06.2021	25.07.2023	4,71%
UA4000228506	1 рік	05.09.2024	19.09.2023	4,79%
Євро				
UA4000227540	9 місяців	22.02.2024	09.05.2023	3,15%
UA4000227557	9 місяців	16.05.2024	15.08.2023	3,11%

Джерело: [3].

Для інвестора основною перевагою купівлі військової облігації є можливість фінансово допомогти державі в умовах воєнного стану та водночас зберегти свої заощадження, так як даний вид цінних паперів характеризуються незначним ступенем ризику (повністю гарантовані державою). Ще однією з переваг таких фінансових інструментів є те, що отриманий за ними дохід не оподатковується. Однак існують певні ризики для власників військових облігацій - інфляційний (рівень інфляції перевищить дохідність по облігаціях) та дефолтний ризик (ризик несплати Україною боргів).

Отже, сьогодні військові облігації відіграють важливу роль у забезпеченні державного бюджету фінансовими ресурсами. Під час воєнного стану залучені за допомогою них кошти спрямовуються на забезпечення армії та на фінансові потреби держави. Водночас для інвесторів військові облігації, з великою ймовірністю, не будуть прибутковим об'єктом вкладення грошових коштів, однак являються інструментом збереження коштів від інфляції і також способом підтримки національної економіки.

Список використаних джерел

1. Чорний О. Все, що треба знати про військові облігації: переваги, ризики та допомога у війні. URL:<https://delo.ua/uk/finance/vse-shho-treba-znati-pro-viiskovi-obligaciyi-perevagi-riziki-ta-dopomoga-u-viini-395657/>

2. Військові облигації: як вберегти гроші від інфляції та допомогти армії.
URL: <https://ua.news/ua/money/voennye-oblygatsyy-kak-uberech-dengy-ot-nfnlyatsyy-u-pomoch-armyu>

3. Міністерство фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/uk/local_bonds_issued_during_the_war_time-572

Оліферук Сергій Леонідович,
*старший викладач кафедри економіки будівництва;
Київський національний університет будівництва і архітектури*

КОНТРОЛЬ ЗА ПОКАЗНИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Для ефективного управління виробництвом потрібно планувати основні техніко-економічні показники і контролювати їх виконання.

Техніко-економічний аналіз (ТЕА) поширено використовується в підприємницькій діяльності, так і інженерами та управлінцями, які керують підзвітною інформацією.

ТЕА, як правило, є внутрішньовиробничим аналізом. У сучасних умовах ТЕА господарської діяльності набуває особливого значення, тому що стає ефективним засобом удосконалення системи управління[1, с. 48-49]. Роль його полягає в тому, що:

1. він лежить в основі складання різноманітних, прогнозів, програм, стратегій;
2. виконує функцію контролю за ходом їхнього виконання;
3. являється ефективним засобом виявлення внутрішньовиробничих резервів;
4. аналіз здійснює важливу функцію в оперативному керівництві господарською діяльністю підприємств та організацій[2].

У ТЕА вживають методикау балансового зрівняння, групування, наукового обґрунтування і узагальнення[3, с.25-29].

Для виконання аналізу, як правило, використовують як абсолютні величини показників так і відносні величини. Джерелами інформації для виконання ТЕА являються бізнес-план будівельної фірми, облікові та звітні дані, а також матеріали результати фінансового та управлінського обліку, аудиторських перевірок, інформація про ринковий стан[4, с.21-24].

Оперативність аналізу вважає, що він ви користатиметься конкретно та одразу після появи даних показників, що уможливить своєчасний вплив на виробництво і дозволить нівелювати негативні недоліки у діяльності будівельної фірми під час військового стану та активних бойових дій.

Систематичність техніко-економічний аналізу полягає у його постійному виконанні за різні відрізки часу до складання підсумкової звітності, на підставі результатів якого приймаються важливі управлінські рішення.